

Tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq haqqında Saziş (PARTNERSHIP AND COOPERATION AGREEMENT – PCA)

Gürcüstanla Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlıq 1992-ci ildə Avropa İttifaqının Gürcüstanı müstəqil dövlət kimi tanıması ilə başlayıb. Əvvəlcə tərəfdaşlıq əsasən humanitar və texniki yardım sahəsində idi, lakin sonradan əməkdaşlıq dərinləşdi və bu gün Gürcüstan Avropa İttifaqı bazarına məhdudiyyətsiz çıxışı olan və vətəndaşlarının Avropa İttifaqı/Şengen zonası ölkələrinə vizasız gediş-gəlişdən istifadə etdiyi Avropa İttifaqının əlaqəli ölkəsidir.

1992-ci ildə Avropa İttifaqı Gürcüstanı müstəqil dövlət kimi tanıdı və onunla əsasən humanitar və texniki yardım sahəsində əməkdaşlıq etməyə başladı. 1996-cı il aprel 22-də Lüksemburqda Aİ-yə üzv dövlətlərin nümayəndələri, Avropa Komissiyası və Gürcüstan prezidentləri 1999-cu ildə qüvvəyə minmiş Gürcüstan və Avropa İttifaqı arasında tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq sazişini imzaladılar. Müqavilə 10 il müddətinə bağlanıb və müddət bitdikdən sonra, tərəflərdən biri əks mövqe bildirmədiyi təqdirdə, avtomatik olaraq hər il uzadılacaq. Müqavilə tərəflərin müəyyən siyasi, iqtisadi və sosial məqsədlərə nail olmaq üçün birgə işləməyi öhdəsinə götürdüyü bir çox sahələri əhatə edirdi. Saziş əməkdaşlığın aralıq və ya yekun məqsədləri üçün meyarlar müəyyən etməsə də (məsələn, Avropa İttifaqına üzvlük üçün zəruri meyarlar), o, davamlı yaxınlaşma və Avropa İttifaqı standartlarına uyğunlaşma prosesini nəzərdə tuturdu.

Sazişin 43-cü maddəsinə əsasən, Gürcüstan öz qanunvericiliyini mərhələli şəkildə Avropa İttifaqının qanunvericiliyinə uyğunlaşdırmağı öhdəsinə götürüb. Həmin maddədə qanunvericiliyin uyğunlaşdırılması ilə əhatə olunmalı olan sahələr sadalanır, yəni: investisiyalar, gömrük hüququ, biznes hüququ, bank hüququ, şirkət hesabları və vergilər, intellektual mülkiyyət, iş yerlərində işçilərin müdafiəsi, maliyyə xidmətləri, rəqabət qaydaları, dövlət satınalmaları, ətraf mühitin mühafizəsi, istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi, dolay Vergitutma, texniki qaydalar və standartlar, nüvə qanunvericiliyi, nəqliyyat və s. Bununla belə, sazişin 44-cü maddəsində rəqabət sahəsində qanunvericiliyin yaxınlaşmasından xüsusi olaraq bəhs edilir.

Qeyd etmək lazımdır ki, 1997-ci il sentyabrın 2-də Gürcüstan parlamenti qərar qəbul edib ki, buna əsasən, Gürcüstan parlamentinin 1998-ci il sentyabrın 1-dən qəbul etdiyi bütün qanunlar və digər normativ aktlar Avropa İttifaqı tərəfindən müəyyən edilmiş standartlara və normalara uyğun olmalıdır.

2000-ci ildən Gürcüstan və Avropa İttifaqı arasında Tərəfdaşlığın və Əməkdaşlığın Dəstəkləndirilməsi üzrə Hökumət Komissiyası yaradılıb və digər funksiyalarla yanaşı, Gürcüstan qanunvericiliyinin Avropa İttifaqının qanunvericiliyinə yaxınlaşdırılmasını dəstəkləməyə cavabdeh idi. Gürcüstan qanunvericiliyinin Avropa İttifaqının qanunvericiliyinə uyğunlaşdırılması strategiyası Gürcüstan prezidentinin 14 iyun 2001-ci

il tarixli 613 sayılı fərmanı ilə təsdiq edilmiş müvafiq nazirlik və qurumların iştirakı ilə komissiya tərəfindən hazırlanmışdır.

Növbəti mərhələ Gürcüstan qanunvericiliyinin Avropa İttifaqının qanunvericiliyinə uyğunlaşdırılması üzrə milli proqramın hazırlanması olub. Proqram üzrə işlər 2001-2003-cü illərdə aparılmışdır. 8 may 2004-cü il tarixli fərmanı ilə Gürcüstan hökuməti Gürcüstan qanunvericiliyinin Avropa İttifaqının qanunvericiliyinə uyğunlaşdırılması üzrə milli proqramı təsdiq etdi və hökumət üzvlərinə milli proqramın həyata keçirilməsi üçün fərdi (sektoral) fəaliyyət planları hazırlamaq tapşırıldı.

Tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq haqqında sazişin həyata keçirilməsi və monitorinqi məqsədilə aşağıdakı birgə qurumlar yaradılmışdır:

- Əməkdaşlıq Şurası – ildə bir dəfə toplanır. Onun funksiyası tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq haqqında sazişin icrasına nəzarət etmək idi. O, bir tərəfdən, Gürcüstan hökumətinin nümayəndələrindən, digər tərəfdən isə Avropa İttifaqı Şurasının və Avropa Komissiyasının üzvlərindən ibarət idi. Əməkdaşlıq şurasında tərəflər tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq haqqında saziş çərçivəsində qaldırılan məsələləri müzakirə edirdilər. Eləcə də ikitərəfli və ya beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində qaldırılan, ortaq maraq predmeti olan və tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq haqqında sazişin məqsədlərinə xidmət edən hər hansı digər məsələlər.
- Əməkdaşlıq Komitəsi – ildə bir dəfə yüksək vəzifəli dövlət məmurları səviyyəsində toplanırdı. Əməkdaşlıq Şurasının iclaslarını hazırlayır və iclaslar arasında davamlı prosesin olmasını təmin edirdi. Əməkdaşlıq Komitəsinə aşağıdakı alt komitələr daxil idi:

nəqliyyat, ətraf mühitin mühafizəsi və enerji;

məşğulluq və sosial məsələlər, ictimai səhiyyə, təlim, təhsil və gənclər, mədəniyyət, informasiya, cəmiyyət və audiovizual siyasət və elm və texnologiya;

ticarət, iqtisadiyyat və əlaqəli hüquqi məsələlər;

hüquq, azadlıq və təhlükəsizlik.

- Parlament Əməkdaşlıq Komitəsi Gürcüstan Parlamentinin və Avropa Parlamentinin üzvlərindən ibarət olub. Bu, Avropa İttifaqı və Gürcüstan parlament üzvləri arasında siyasi dialoq platforması idi.